

NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI

09

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U 2021. GODINI

JANUAR

Vlada Crne Gore donijela je mjere podrške privredi i građanima za prvi kvartal 2021. godine u cilju podrške ranjivim kategorijama stanovništva, održavanju nivoa zaposlenosti, pospješivanju likvidnosti preduzeća i stvaranju uslova za povećanje broja turista. Procjena ukupnog direktnog i indirektnog fiskalnog uticaja realizacije mjera je oko 163 miliona eura.

Povećane su akcize na cigarete i fino rezani duvan. Specifična akciza na cigarete uvećana je sa 33,5 eura na 37 eura na hiljadu komada cigareta, dok je proporcionalna smanjena sa 30,5% na 29% od njihove maloprodajne cijene.

Akciza na fino rezani duvan povećana je sa 40 eura na 45 eura po kilogramu tog proizvoda.

Vlada Crne Gore prihvatila je zahtjev kineske Exim banke za izmirenje dospjelih obaveza po osnovu izdatih garancija brodarskim kompanijama, u iznosu od 4,64 miliona američkih dolara, uvećanih za dodatne troškove kamate koji će se naknadno obračunati od dana dospijeca do dana plaćanja, u eurskoj protivvrijednosti.

FEBRUAR

Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog dopuna Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, kojim se uvodi novina da se poslodavac koji zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme do 31. decembra tekuće godine sa licem koje se prethodno nalazilo na evidenciji Zavoda za zapošljavanje duže od tri mjeseca, oslobađa obaveza plaćanja dijela doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje na teret zaposlenog i poslodavca, na zaradu isplaćenu zaključno sa 31. decembrom 2023. godine.

Mikrokreditna finansijska institucija (MFI) *Moj kredit* realizovala je novu emisiju korporativnih obveznica, ukupne vrijednosti 100 hiljada eura. Emitovano je hiljadu obveznica, čija je nominalna vrijednost 100 eura po jednoj. Kamatna stopa je sedam procenata, rok dospijeca januar 2026. godine, uz polugodišnju isplatu kupona.

Vlada Crne Gore dala je saglasnost na predloge finansijskog i plana rada Investiciono-razvojnog fonda za tekuću godinu, prema kojima će ta institucija plasirati privredi najmanje 120 miliona eura.

MART

Centralna banka je usvojila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije zarazne bolesti COVID-19 na finansijski sistem, čime su stvorene pravne pretpostavke za primjenu šestog paketa mjera usmjerenih na mikro, mala i srednja preduzeća.

Privredni sud je rješenjem potvrdio pokretanje procedure naplate 9,3 miliona eura iz državnog budžeta u korist Aerodroma Crne Gore, a po osnovu duga nacionalnog avio-prevoznika *Montenegro Airlinesa* (MA).

Ministarstvo ekonomskog razvoja je u saradnji sa Svjetskom bankom (SB) kreiralo Registar podsticajnih mjera za investicije, koji sadrži sveobuhvatan pregled dostupnih finansijskih i nefinansijskih programa podrške i olakšica za privrednike i investitore u Crnoj Gori.

Vlada Crne Gore donijela je Uredbu o carinskoj tarifi za ovu godinu kojom se usklađuje visina carinskih stopa sa obavezama preuzetim u okviru Svjetske trgovinske organizacije (STO) i drugim međunarodnim ugovorima koje je zaključila Crna Gora. Propisano je da će se smanjenje carinskih stopa implementirati godišnje u jednakim fazama, počev od dana pristupanja Crne Gore STO, tako da osnovna carinska stopa za ovu godinu iznosi 5,49%.

Crna Gora je na listi globalnih ekonomskih sloboda američke *Heritage Foundation* zauzela 80. mjesto od ukupno 178 rangiranih država.

Vlada Crne Gore usvojila je Revidirane smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period 2021–2023. godine.

APRIL

Vlada Crne Gore usvojila je novi paket mjera podrške privredi i stanovništvu za drugi kvartal, vrijedan oko 160 miliona eura, kojim se, između ostalog, predviđa snižavanje računa za utrošenu električnu energiju za najranjivije kategorije i novi plan subvencija zarada.

Francuska razvojna agencija i Investiciono-razvojni fond potpisali su dva sporazuma o finansiranju koji povezuju kreditnu liniju od 50 miliona eura i bespovratnu pomoć od 400 hiljada eura, za podršku projektima održivog razvoja u Crnoj Gori.

MAJ

Skupština je usvojila izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, Zakona o porezu na dodatu vrijednost i Zakona o radu.

Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog izmjena i dopuna Zakona o akcizama, kojim su planirane izmjene akcizne politike od prvog jula ove godine, kako bi se usaglasila visina akciza na cigarete sa zahtjevima direktive Evropske unije, povećali prihodi budžeta i suzbili negativni efekti upotrebe duvanskih proizvoda, alkoholnih pića i proizvoda sa dodatkom šećera na zdravlje građana.

Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog dopuna Zakona o finansiranju lokalne samouprave kojim će se zakonska rješenja usaglasiti sa izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, u cilju implementacije opredjeljenja Vlade da sredstva po osnovu neprijavljenog prihoda u cjelini budu prihod budžeta.

JUN

Skupština je usvojila Zakon o budžetu za 2021. godinu, kojim je predviđen iznos primitaka i izdataka od 2,49 milijardi eura.

Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu, prema kojem su pozajmice u budžetu iznosile 1,35 milijardi eura, dok je budžetski deficit iznosio 440,4 miliona eura.

Evropska komisija isplatila je 30 miliona eura u vidu izuzetno povoljnih kredita koji su namijenjeni za ograničavanje ekonomskih posljedica pandemije koronavirusa, što je druga i posljednja tranša podrške dostupne Crnoj Gori u okviru Programa makrofinansijske podrške, ukupne vrijednosti od 60 miliona eura.

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je u okviru projekta eFaktura obezbijedilo besplatne pakete za sve obveznike poreza na dodatu vrijednost, koji u okviru poslovanja imaju isključivo bezgotovinska plaćanja. Ministarstvo je to učinilo u cilju brže, lakše i efikasnije elektronske fiskalizacije, a uz podršku kompanija članica udruženja ICT Cortex - Codeus, Data design i Logate.

Vlada Crne Gore donijela je Odluku o osnivanju Fonda za inovacije Crne Gore, koji bi trebalo da osigura sprovođenje inovacione politike kroz obezbjeđivanje i realizaciju sredstava za podsticanje inovacione djelatnosti.

JUL

Vlada Crne Gore je usvojila Agrobudžet za 2021. godinu u iznosu od 44,82 miliona eura, od čega će 27,16 miliona biti izdvojeno iz nacionalnih sredstava, 9,32 miliona eura iz donacija i 8,34 miliona iz kreditnih sredstava.

Predstavnici Vlade Crne Gore zaključili su sa predstavnicima 12 komercijalnih banaka koje posluju u Crnoj Gori ugovore o saradnji na sprovođenju socio-ekonomskih mjera podrške za drugi kvartal tekuće godine, koji definišu uslove po kojima će mikro, malim i srednjim preduzećima i preduzetnicima biti plasirano 40 miliona eura, od ukupno planiranih 70 miliona eura iz beskamatnih izvora Banke za razvoj Savjeta Evrope.

Crna Gora je kineskoj Exim banci otplatila prvu ratu kredita za prioritetnu dionicu auto-puta i, zahvaljujući hedžingu aranžmanu iz 2021. godine, ostvarila uštedu od skoro četiri miliona eura (3,91 milion eura).

Vlada Crne Gore usvojila je Program za unaprjeđenje konkurentnosti privrede za ovu godinu, vrijedan tri miliona eura. Programom je predviđeno sprovođenje sedam programskih linija, od kojih se pet odnosi na finansijsku podršku i dvije na nefinansijsku, čijom realizacijom će se omogućiti jačanje izvoznog potencijala i poboljšanje konkurentnosti proizvoda i usluga.

Centralna banka osnovala je CBCG FinTech Hub – Regulatorni inovacijski centar, kao mjesto gdje će FinTech sektor i poslovne banke, između ostalog, moći da predstavljaju svoje inovacije.

Investiciono-razvojni i Fond za zaštitu životne sredine – Eko fond potpisali su Protokol o saradnji u vezi sa sprovođenjem zelenog finansiranja u Crnoj Gori.

AVGUST

Vlada Crne Gore usvojila je Odluku o osnivanju privrednog društva *Montenegro Works*, koje će se baviti praćenjem i analizom finansijskog stanja u kompanijama u većinskom državnom vlasništvu i stručnom podrškom u sprovođenju reformi radi efikasnijeg upravljanja.

Registar stvarnih vlasnika⁷⁹ po prvi put je, u skladu sa pozitivnom praksom EU i njenom pravnom tekovinom, uspostavljen u Crnoj Gori, a predstavlja elektronsku bazu podataka o stvarnim vlasnicima koju vodi Uprava prihoda i carina, kojoj pristup imaju obveznici prema Zakonu o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, zatim Finansijsko obavještajna jedinica, kao i organi koji shodno pomenutom zakonu vrše nadzor nad obveznicima.

SEPTEMBAR

Centralna banka odobrila je NLB Montenegrobanki pripajanje Komercijalne banke, čime su se stekli uslovi za posljednju fazu spajanja dvije kompanije. Centralna banka je izdala odobrenje 2. septembra, a pravno pripajanje banaka bilo je predviđeno za 12. novembar.

Evropska banka za obnovu i razvoj usvojila je strategiju za Crnu Goru od 2021–2026. godine, u kojoj su prioriteta jačanje konkurentnosti privatnog sektora, podrška tranziciji države ka zelenoj ekonomiji i davanje podrške daljoj povezanosti i integraciji.

Vlada Crne Gore usvojila je plan davanja koncesija u oblasti voda za 2021. godinu, koji omogućava uvođenje procedure davanja koncesija kao oblika podsticanja privatnih investicija u obavljanju privrednih djelatnosti od javnog interesa, radi postizanja optimalne valorizacije prirodnih resursa.

OKTOBAR

Nezaposleni sa evidencije Zavoda za zapošljavanje, njih 159, dobilo je bespovratna sredstva za zapošljavanje i otpočinjanje biznisa iz fondova Evropske unije (EU), u vrijednosti od 3 do 7,5 hiljada eura. U pitanju je dio zajedničkog programa EU i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu. Za taj program Unija i Crna Gora izdvojile su ukupno 18 miliona eura, uključujući 3,5 miliona eura direktne grant podrške za nezaposlene.

Investicioni-razvojni fond postao je član koalicije *Finance in Common*, koja okuplja više od 500 državnih razvojnih banaka u svijetu.

⁷⁹ Privredna društva, pravna lica, udruženja, ustanove, političke partije, vjerske zajednice, umjetničke organizacije, komore, sindikati, udruženja poslodavaca, fondacije ili drugi poslovni subjekti, pravno lice koje prima, upravlja ili raspoređuje sredstva u određene svrhe, strani trust, strana institucija ili sličan subjekat stranog prava, koji prima, upravlja ili vrši raspodjelu imovinskih sredstava za određene namjene.

Vlada Crne Gore utvrdila je Predlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti potrošača. Osnovni razlog za izmjene zakona je neophodnost usaglašavanja sa evropskim pravom, putem preciznijeg određivanja pojedinih zakonskih odredbi.

NOVEMBAR

Predstavnici Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Evropske investicione banke potpisali su Ugovor o finansiranju malih i srednjih preduzeća, klimatskih i prioritetnih projekata. Evropska investiciona banka trebalo bi da pozajmi 50 miliona eura Investiciono-razvojnog fondu za podršku brzom oporavku lokalne privrede od pandemije koronavirusa i da pomogne u uvođenju praksi energetske efikasnosti među malim preduzećima u državi. Ovo stvara novi izvor pristupačnijeg finansiranja za crnogorske kompanije koje posluju u sektorima infrastrukture, industrije, transporta, inovacija, poljoprivrede i turizma, tj. sektorima koji su najteže pogođenima pandemijom.

Centralna banka je usvojila izmjene i dopune Odluke o obavljanju depo poslova, koje se odnose na unaprijeđenu formu i sadržinu zahtjeva koji se dostavljaju vrhovnoj monetarnoj instituciji prilikom prijema, odnosno vraćanja ostava. Donesene su i izmjene i dopune Odluke o provjeri podobnosti i autentičnosti i vraćanju u opticaj euro novčanica i kovanog novca, čime se realizuje dalje usklađivanje sa propisima Evropske centralne banke.

Predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i ambasade Koreje u Crnoj Gori potpisali su Sporazum o ekonomskoj saradnji između vlada dvije države, kojim bi trebalo da se uspostavi institucionalna osnova za unaprjeđenje bilateralne ekonomske saradnje u oblastima koje su prepoznate kao obostrano korisne, kao što je promocija investicija, saradnja malih i srednjih preduzeća, industrija, nauka, zaštita životne sredine, turizam i informacione tehnologije.

Vlada Crne Gore utvrdila je amandmane na Predlog izmjena i dopuna Zakona o porezu na dobit pravnih lica, kojima se predlaže prelazak sa proporcionalnog (stopa poreza od devet procenata nezavisno od iznosa oporezive dobiti) na progresivno oporezivanje (po stopama od devet, dvanaest i petnaest procenata u zavisnosti od iznosa oporezive dobiti).

Norveška preko projekta „Norveška za vas - Crna Gora“ izdvojila je 200 hiljada eura za projekte podrške malim preduzećima iz sektora održive poljoprivrede i lanca proizvodnje hrane, održivog i zdravstvenog turizma, informacionih tehnologija, proizvodnje i kreativnih industrija.

DECEMBAR

Skupština je donijela Zakon o budžetu za 2022. godinu, koji je projektovan na oko 2,49 milijardi eura.

Izglasane su izmjene i dopune Zakona o radu, kojima je minimalna zarada od 2022. godine povećana sa 250 eura na 450 eura, kao i dopuna Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojom se omogućava periodično usklađivanje penzija sa potrošačkim cijenama i prosječnim zaradama, odnosno predviđa povećanje penzija od prvog septembra naredne godine.

Skupština je usvojila akt kojim prestaje da važi Zakon o ulaganju u konsolidaciju i razvoj društva za transport putnika i robe u vazдушnom saobraćaju *Montenegro Airlines* (MA).

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede potpisalo je ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava za investicije u ribolovne plovne objekte i uređaje. Ukupna vrijednost planiranih investicija je tri miliona eura, dok je vrijednost bespovratne podrške 80%, odnosno 2,39 miliona eura.

Skupština je izglasala dopunu Zakona o porezu na dodatu vrijednost, kojom se omogućava primjena snižene stope od sedam procenata na promet usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka, osim alkoholnih pića, gaziranih pića sa dodatkom šećera i kafe, u objektima za pružanje ugostiteljskih objekata.

Centralna banka je usvojila Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih uticaja epidemije koronavirusa na finansijski sistem, kojom se revidiraju važeće mjere⁸⁰. Takođe, donijetav je i Odluka o makroprudencijalnim mjerama koje se odnose na kredite građana, kojom se njihova primjena produžava još godinu, kao i odluke o obračunu i iskazivanju efektivne kamatne stope na kredite i depozite i o sadržaju i načinu vođenja registra pružalaca finansijskih usluga, a u cilju ispunjavanja obaveza koje proističu iz Zakona o kreditnim institucijama, koji će se primjenjivati od prvog januara 2022. godine.

Skupština je usvojila Zakon o reprogramu poreskog potraživanja, izmjene i dopunu Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, izmjenu Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa, kao i izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Takođe, donijet je Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama, Zakon o računovodstvu, kao i izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit pravnih lica, privrednim društvima, o stečaju, kao i o nacionalnom brendu.

⁸⁰ Na snazi ostaje mjera koja omogućava restrukturiranje kredita građanima kojima je, zbog pandemije, prestao radni odnos, smanjena zarada više od deset procenata ili im nijesu isplaćene više od tri neto plate prije podnošenja zahtjeva, kao i mjera zabrane isplate dividende akcionarima banaka, osim u vidu akcija.